Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto 14.11.2019

Vastaukset puolustusministerille esitettyihin kysymyksiin

1 Puolustuskiinteistöjen tilanne; hallintamalli ja sisäilmaongelmat

Puolustuskiinteistöt

Puolustushallinnon toimitilojen omistajuuden hallintaa koskevan hankkeen keskeisenä tavoitteena on turvata puolustusvoimien alueisiin ja toimitiloihin liittyvät toimintaedellytykset muuttuneessa toimintaympäristössä ja kaikissa turvallisuustilanteissa. Lisäksi tavoitteena on vastata puolustusvoimien kiinteistökustannusten noususta aiheutuviin haasteisiin. Hankkeessa on tunnistettu myös kiinteistöalan ja sen strategisen ohjauksen kehittämistarpeet sekä arvioitu nykytilan taloudellisia ja toiminnallisia perusteita ja näiden kehittämispotentiaaleja. Fokus siirretään normaaliolojen toiminnasta poikkeusoloihin varautumiseen.

Puolustuskiinteistöt olisi liikelaitos, jonka toiminnan tavoite olisi tuottaa puolustusvoimien normaaliolojen ja poikkeusolojen kiinteistöalan palvelut.

Puolustuskiinteistöjen suunnittelun kulmakivet ovat:

1) Tarvittava valmius, turvallisuus ja suoja puolustusjärjestelmälle yhdellä organisaatiolla, Puolustuskiinteistöillä
2) Kiinteistötiedon hallinta Puolustusvoimien tietojenkäsittely-ympäristössä
3) Nykyisen henkilöstön aseman turvaaminen
4) Pääomavuokrakustannusten alentaminen pitkällä aikavälillä 20%:lla nykyiseen kustannusennusteeseen verrattuna eli käytännössä kyse on kulujen kasvun hillinnästä perusuraan verrattuna

Sisäilmaongelmat

Puolustushallinnon lähtökohtana on, että käytössä olevat toimitilat ovat käyttötarkoitukseensa sopivia, käyttäjille turvallisia ja terveellisiä.

Puolustushallinnon käytössä olevia kiinteistöjä kehitetään ja ylläpidetään pitkäjänteisesti ja resurssin mukaisesti. Terveysperusteiset korjaushankkeet ovat Puolustusvoimissa korkealla prioriteetilla. Puolustushallinto on vuokralaisena tällä hetkellä pääasiassa Senaatti-kiinteistöjen omistamissa tiloissa, ja rakennusten ylläpitopalvelut ostetaan pääsääntöisesti Puolustushallinnon rakennuslaitokselta.

Puolustushallinto tekee vuosittain ennakoivasti kuntokartoituksia ja korjaustoimenpiteitä yhteistyössä Senaattikiinteistöjen ja Puolustushallinnon rakennuslaitoksen kanssa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

määriteltävän kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Näiden kartoitusten yhteydessä tunnistetaan myös peruskorjaustarpeet. Puolustusvoimat on tehnyt paljon sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Jatkamme tätä työtä määrätietoisesti, jotta jatkossa kaikkien varusmiesten palvelusturvallisuus- ja terveys pystytään turvaamaan.

2 Investoinnit Kainuun prikaatiin

KAIPR:ssa on viisi kasarmia, joiden kunnossapitoon on käytetty vuosina 2009–2018 yhteensä noin 8 milj. euroa. Vuodelle 2019 on suunniteltu töitä noin 1,48 milj. euron arvosta. Kasarmit ovat valmistuneet vuosina 1961−1998, ja ne on peruskorjattu tai -parannettu vuosina 1998−2003. Seuraavaa peruskorjausajankohtaa ei ole vielä päätetty, mutta se toteutetaan todennäköisesti vuoden 2025 jälkeen.

3 HX-hankkeen ja Laivue 2020 –hankkeen eteneminen

HX

Puolustusvoimien logistiikkalaitos lähetti 31. lokakuuta 2019 HX-hankkeen tarkennetun tarjouspyynnön. Vastauksia pyydetään 31.1.2020 mennessä. Tarjouspyyntö on tarjoajakohtainen, mikä tarkoittaa, että kunkin tarjoajan tarjouspyyntö perustuu jo tarjottuun kokonaisuuteen ja sen tarkennustarpeisiin. Kaikkia tarjoajia kohdellaan edelleen tasapuolisesti.

Laivue 2020

Hankinta- ja rakentamissopimukset allekirjoitettiin 26.9.2019. Rakentamissopimuksen tekemisen edellytyksenä oli kattava riskikartoitus- ja riskienhallintatyö sekä valtioneuvostotason yhteistyö sopimuskokonaisuuden valmistelussa. Alukset suunnitellaan ja rakennetaan Raumalla. Alusten osajärjestelmätoimittajina ja alihankkijoina on suomalaisia ja ulkomaisia yrityksiä. Varsinainen rakentaminen ajoittuu porrastetusti vuosille 2022−2025, ja alusluokan täysi operatiivinen valmius saavutetaan vuoteen 2028 mennessä.

HX-hankkeen arvo on 7-10 mrd. euroa, sisältääkö tämä varmasti myös kaikki laitekustannukset?

HX-hankkeen budjetin enimmäismääräksi asetettiin 10 miljardia euroa. Tällä summalla hankitaan toimiva HX-järjestelmä, joka sisältää kaiken tarvittavan. pitää sisällään lentokoneiden lisäksi muut tekniset järjestelmät, koulutusjärjestelmät, tarvittavat huoltovälineet, testilaitteet ja varaosat sekä aseet, sensorit ja muut tarvittavat tyyppikohtaiset tukitoiminnot. Kokonaisuuteen kuuluvat myös puolustusjärjestelmään integroitumisen vaatimat johtamis- ja tietojärjestelmien muutokset sekä turvallisuuskriittisen infrastruktuurin rakentaminen.

Onko koskaan harkittu liittymistä Airbus-yhtiön omistuspohjaan?

Airbus on suuryritys (liikevaihto Suomen valtion budjetin kokoluokkaa), jonka tuotevalikoimassa on matkustajalentokoneita, puolustus- ja avaruustekniikkaa sekä helikoptereita. Puolustusministeriö ei ota kantaa Suomen valtion omistajapolitiikkaan.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

4 Mitkä ovat oleellisia raidehankkeita Puolustusvoimien kannalta?

Puolustusvoimat tekee jatkuvaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä LVM:n hallinnonalan kanssa liittyen eri liikennemuotojen hankkeisiin, varautumiseen ja valmiuden ylläpitoon. Yhteistyötä tehdään kokonaisturvallisuuskonseptin mukaisesti niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla.

Ajankohtainen yhteistyökokonaisuus liittyy EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (MFF 2021-2017), joka tullee ensimmäisen kerran sisältämään sotilaallisen liikkuvuuden rahoitusta. Mahdolliset tukikelpoiset raidehankkeet Suomen osalta voidaan listata sen jälkeen, kun komissio on määritellyt tuen hakukriteerit. Työ kaksoiskäyttökriteerien määrittämiseksi on kesken ja valmistuu vuoden loppuun mennessä. Haku alkaa vuonna 2021.

Harkitaanko hankkeita ristiin eri hallinnonalojen kesken?

Kyllä. Sotilaallisen liikkuvuuden kehittäminen edellyttää laaja-alaista poikkihallinnollista yhteistyötä kansallisella tasolla. Suomessa sotilaallisen liikkuvuuden kysymyksiä valmistellaan puolustusministeriön vetämässä sotilaallisen liikkuvuuden –työryhmässä, johon osallistuu tällä hetkellä kahdeksan ministeriötä (LVM, PLM, SM, STM, TEM, UM, VM, VNK) sekä kuusi virastoa (Huoltovarmuuskeskus, Pääesikunta, Rajavartiolaitos, Traficom, Tulli ja Väylävirasto).

Mitkä ovat Puolustusvoimien tiehankintatarpeet?

Puolustusministeriön näkökulmasta olisi tärkeää Ilmavoimien esittämän varalaskupaikan rakentaminen valtatie 3:n (VT3) rakentamisen yhteydessä välille Lempäälä – Pirkkala vaihtoehto 1:n mukaisesti s.e. käytettävissä olisi 2000 metrin suoraa, jossa ei ole keskikaudetta ja jonka leveys on minimissään 30 metriä. Kyseinen hanke tukisi merkittävästi maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä Etelä-Suomen alueella.

5 Tuulivoiman ja ilmavalvonnan yhteensovittaminen

Tuulivoimatoimijat pyytävät Puolustusvoimien arviota tuulivoimaloiden sijoittelusta juuri sillä perusteella, että voimaloista ei aiheudu haittaa Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien hoitamiselle. Puolustusvoimat antaa puoltavan lausunnon valtaosaan haetuista tuulivoimaloista, mutta usein voimalat jäävät rakentamatta Puolustusvoimiin liittymättömistä syistä.

Puolustushallinnon näkökulmasta olisi järkevää, että tuulivoimatoimijat esimerkiksi vapauttaisivat varaamiaan, ja jo Puolustusvoimien toimesta puollettuja rakennuspaikkoja muiden tuulivoimatoimijoiden käyttöön, mikäli omat suunnitelmat voimalan rakentamiseksi eivät toteudu. Käyttämättömiä alueita on tuhansia.

6 Kertausharjoitusten lisääminen ja rahoituksen riittävyys kehyskaudella

Kertausharjoitusmäärien lisääminen aloitetaan vuonna 2020. Esitetyllä 1,0 milj. euron lisämäärärahalla kyetään lisäämään koulutettavien reserviläisten määrää noin 1 000 reserviläisellä, yhteensä noin 19 000 koulutettuun reserviläiseen. Kehyskauden loppuun mennessä vuotuista lisämäärärahaa kertausharjoituksiin on luvassa 1,5 milj. euroa. Mikäli koulutettujen reserviläisten määrä halutaan nostaa hallitusohjelman mukaisesti vuoteen 2023 mennessä nykytasosta noin 20 % yhteensä noin 3 600 reserviläisellä, se

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

vaatisi arviolta noin 2,1 milj. euron vuotuisen lisärahoituksen syksyn kehyspäätökseen sisältyvän 1,5 milj. euron lisäksi. Palaan tähän asiaan viimeisen kysymyksen kohdalla.

7 Sopimussotilaiden rahoituksen puuttuminen ja vaikutus kouluttajamäärien toteutumiseen

Puolustusvoimissa on noin 300 sopimussotilaan määräaikaista tehtävää, jotka on jaettu puolustushaaroille. Tehtäviä voidaan täyttää käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Tehtävät on tarkoitettu ennen kaikkea varmistamaan riittävä kouluttajamäärä varusmieskoulutusta antavissa joukoissa. Kuluvan vuoden talousarvio sisältää 2,2 milj. euron määrärahan sopimussotilaiden palkkaamiseen. Tällä saadaan työllistettyä noin 160 henkilöä puolen vuoden määräajaksi (n. 85 henkilötyövuotta). Vuoden 2020 talousarvioesitys ei sisällä tätä määrärahaa eli palkkaamatta jää edellä mainitut 160 kouluttajaa.

8 Hallitusohjelmassa on uudenlaisia kirjauksia, mitkä ovat nostaneet esiin keskustelua siitä, ovatko linjaukset puolustustarvikkeiden viennistä muuttuneet edelliseen hallituskauteen verrattuna?

Hallituksen päätökset eivät ole muuttaneet Suomen linjaa. Suomi toimii puolustustarvikkeiden viennissä kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten sekä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Luvan myöntäminen perustuu tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Lähtökohta on, että lupa voidaan myöntää, jos se on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan mukaista eikä vaaranna Suomen turvallisuutta. Osana kokonaisharkintaa ulkoministeriö vastaa lupa-asioihin liittyvästä ulko- ja turvallisuuspoliittisesta harkinnasta.

9 Onko Iso-Britannialla vastuuta ostettujen Grob-koulutuslentokoneiden oletettua huonommasta kunnosta ja niiden korjauskustannuksista?

Koska kyse on käytetyn kaluston hankinnasta, ei hankinnassa ole muuta takuuta, eikä ole olemassa perusteita vaatia myyjää vastuuseen. Myyjä on noudattanut sopimusta, eikä sen osalta ole vastuuepäselvyyksiä.

Pääasiallinen syy koneiden modifikaation viiveeseen ja kustannusten nousuun on Patrian alkuperäinen virhearvio työmäärän suhteen. Modifikaation vaatima työmäärä tarkentunut huomattavasti alkuperäistä suuremmaksi, kun Patrian tietämys konetyypistä on lisääntynyt.

10 Hallinnonalan mahdolliset kipupisteet TAE:ssä?

Suomen sotilaallinen puolustuskyky on kokonaisuus ja sitä kehitetään systemaattisesti, tasapainoisesti ja pitkäjänteisesti yli vaalikausien.

- Kaikkia hallinnonaloja sitovasta ns. JTS-miljardin tuottavuustavoitteesta merkittävä osa kohdistuu Puolustusvoimiin, jossa säästövelvoite on ensi vuonna noin 4,8 milj. euroa ja kasvaa. Tämä tulee olemaan jatkossa haaste Puolustusvoimien toiminnan tason ylläpidolle.

Vuodelle 2020 esitetty 3,0 milj. euron lisärahoitus riittää noin 40 tehtävään, mikä joudutaan käyttämään vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen uuden toimintamallin käyttöönottoon. Lisähaasteen muodostaa se, ettei talousarvioesitys sisällä vuosille 2018

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

ja 2019 myönnettyä noin kahden miljoonan euron lisämäärärahaa sopimussotilaiden palkkaamiseen.

Kertausharjoitusten määrää tullaan nostamaan jo vuonna 2020, mutta pelkästään kehyskaudelle suunnitellulla lisärahoituksella hallitusohjelman mukaiseen määrälliseen tavoitteeseen ei päästä, joten tarvitaan lisää rahaa tai asioiden priorisointia käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Kaiken kaikkiaan toimintamenoihin kohdistuu paljon menopainetta, jotka yksittäin tuntuvat pieniltä, mutta yhteenlaskettuna kehyskaudella nopeasti laskettuna kymmeniä miljoonia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi